

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

NOVICE MREŽE NVO ZA ZDRAVJE IN OSTALE NOVICE

[Mobilna aplikacija ŠUR](#)

Ali poznate **mobilno aplikacijo ŠUR (šola, ulica, razvoj) za mlade**? Aplikacijo smo razvili z namenom **pomoči mladim in mlajšim odraslim** na področju **zmanjšanja rabe psihoaktivnih snovi (tobaka in alkohola), zdrave prehrane in gibanja ter pozitivne samopodobe**.

Uporabniki lahko postavijo anonimno vprašanje s področja vseh naštetih tem in strokovnjaki jim bodo odgovorili. Aplikacija je na voljo za prenos na povezavi: <https://sur.zadihaj.si>. Aplikacijo smo razvili v okviru programa Erasmus+ ter nadaljujemo njen razvoj ob podpori Ministrstva za zdravje.

[SZOTK je podprla poziv proti napadom na organizacije civilne družbe v Evropski uniji](#)

Mreža Civil Society Europe je skupaj s **600 organizacijami iz 40 držav, vključno z vsemi državami članicami EU**, v aprilu objavila skupno izjavo, v kateri opozarja **na vse hujše napade na organizacije civilne družbe in poziva evropske institucije, naj zagotovijo javno financiranje za civilno družbo ter zaščitijo njeno edinstveno vlogo v demokraciji**. Izjavo je podprla tudi Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo.

Povod za izjavo so bili januarski napadi nekaterih evropskih poslancev, predvsem iz Evropske ljudske stranke (EPP) in skrajno desnih skupin, ki so organizacijam civilne družbe očitati netransparentno financiranje iz javnih sredstev. Med drugim so napačno navajali, da je Evropska komisija plačala okoljskim organizacijam za lobiranje v njenem imenu pri Evropskem parlamentu, ter da so organizacije civilne družbe prejele več milijard evrov. V resnici okoljske nevladne organizacije iz programa LIFE prejmejo le 15,6 milijona evrov letno, kar je majhen del 700 milijonskega proračuna programa. Hkrati je 50 korporacij v Bruslju leta 2024 za lobiranje v EU porabilo skoraj 200 milijonov evrov, kar je 66 % več kot leta 2015.

Izjava opozarja, da gre za **organizirane napade na civilno družbo, katerih namen je omejiti prostor za javno sodelovanje**. Organizacije civilne družbe imajo pomembno vlogo v demokratičnem sistemu, saj prispevajo strokovno znanje, nadzorujejo delovanje oblasti in zastopajo interese ranljivih skupin. **Zato v izjavi pozivamo evropske institucije, naj zavrnejo**

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

neutemeljene napade, okrepijo pravni okvir za civilni dialog ter zagotovijo stabilno in ustrezno financiranje neodvisnih organizacij civilne družbe.

Celotna izjava je na voljo na [tej povezavi](#).

Svetovni dan hepatitisa – 28. julij

Svetovni dan hepatitisa, ki ga vsako leto obeležujemo 28. julija, je letos potekal pod sloganom »**Zlomimo hepatitis**«. Ob svetovnem dnevu hepatitisa so v ambulantni ljubljanske infekcijske klinike 28. in 29. julija nudili brezplačno testiranje za hepatitis brez napotnice. **V Sloveniji je po statističnih ocenah okuženost s hepatitisom C približno 0,07 odstotka, kar nas uvršča na drugo najnižjo stopnjo v Evropi, takoj za Nizozemsko.** Kljub temu vodja ambulante za virusne hepatitise na ljubljanski infekcijski kliniki Mojca Matičič opozarja, da je v državi verjetno še vedno **med 1.100 in 1.300 ljudi, ki se ne zavedajo, da so okuženi.** Bolezen namreč pogosto poteka tiho, brez izrazitih simptomov ali težav, zato mnogi okužbe dolgo ne prepoznajo.

Svetovna zdravstvena organizacija (SZO) je v lanskem letu sporočila, da so **virusni hepatitis po pandemiji COVID-19 postali poleg tuberkuloze vodilni vzrok smrtnosti zaradi nalezljivih bolezni.** Vsako leto povzročijo kar 1,3 milijona smrti: približno 700.000 jih je posledica odpovedi delovanja jeter, okoli 500.000 pa jih je posledica primarnega raka jeter.

Sporočilo za javnost: Nasprotujemo legalizaciji konoplje za osebno rabo – poziv k razumu in odgovornosti

Slovensko združenje za nenalezljive bolezni (ZKNB), katerega soustanoviteljica je tudi Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo, je poleti objavilo več sporočil za javnost o legalizaciji konoplje za osebno rabo.

V mesecu juliju je objavilo sporočilo za javnost, v katerem smo **nevladne organizacije izrazile nasprotovanje obravnavi in sprejemu novega zakona o konoplji za osebno rabo.**

Izpostavili smo: »*Predlog zakona predvideva dovoljenje za posedovanje do 150 gramov konoplje na posameznika in dovoljuje domače gojenje, kar predstavlja neposreden korak v smeri legalizacije psihoaktivne rabe konoplje v Sloveniji. Ta zakonodajni poskus krši*

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

zavezujoče mednarodne konvencije Združenih narodov s področja drog, je v neskladju z evropskim pravnim redom ter ogroža zdravje mladih, javno varnost in družbeno dobrobit.

*Najnovejše Svetovno poročilo o drogah 2025 opozarja na **rekordno porabo drog po svetu, še posebej v državah, ki so legalizirale konopljo. Izkušnje iz ZDA, Kanade in Nemčije kažejo na porast uporabe konoplje med mladimi, povečanje duševnih motenj (npr. psihoz in depresij), zastrupitev pri otrocih, porast prometnih nesreč in razmah črnega trga. V Koloradu se je po legalizaciji število zastrupitev otrok s konopljo povečalo za 586 % ([Lipid Research Center \(LIPRC\), 2023](#)). V Kanadi se je vseživljenjska uporaba konoplje med mladostniki (16–19 let) povečala s 38 % na 43 % ([Government of Canada, 2024](#)). Tudi iz Nemčije že poročajo o negativnih posledicah legalizacije, kot so povečano povpraševanje, pravna zmeda in neučinkovita zaščita mladih.***

Celotna izjava je na voljo na [tej povezavi](#).

[Sporočilo za javnost: Slovenska mreža nevladnih organizacij s partnerji iz Evrope poziva k umiku predloga zakona o konoplji za omejeno osebno uporabo zaradi kršitev prava EU in OZN](#)

ZKNB je prav tako v avgustu objavilo sporočilo za javnost o **pozivu k umiku predloga zakona o konoplji za omejeno osebno uporabo zaradi kršitev prava EU in OZN.**

*Izpostavili smo: »... predlog zakona, ki ga obravnava Državni zbor, **predstavlja resno kršitev zavezujočih mednarodnih konvencij OZN, schengenske zakonodaje ter Pogodbe o delovanju Evropske unije, hkrati pa odpira vrata številnim tveganjem za javno zdravje in varnost.***

Predlog zakona krši Enotno konvencijo o mamilih iz leta 1961, Konvencijo o psihotropnih snoveh iz leta 1971 in Konvencijo OZN iz leta 1988, saj dovoljuje posedovanje, gojenje in prenos konoplje za osebno uporabo izven izrecnih izjem za medicinske in znanstvene namene. Določbe omogočajo tudi brezplačen prenos konoplje med polnoletnimi osebami brez nadzora, kar je v nasprotju z Izvedbenim sporazumom k schengenski konvenciji, ki zahteva preprečevanje nezakonite trgovine z drogami. Takšna ureditev bi lahko spodbudila tudi pojav t. i. »konopljinega turizma« in negativno vplivala na notranji trg EU.«

Celotna izjava je na voljo na [tej povezavi](#).

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

[Sporočilo za javnost: Stališča zagovornikov legalizacije konoplje za osebno rabo temeljijo na napačni interpretaciji podatkov](#)

V avgustu je ZKNB s partnerskimi organizacijami objavil še eno sporočilo za javnost, v katerem smo opozorili, »da se v javnosti pojavljajo številni **zavajajoči in znanstveno neutemeljeni podatki in informacije, s katerimi podporniki legalizacije konoplje za osebno rabo skušajo ljudi in medije prepričati, da legalizacija konoplje ne bo imela negativnih posledic za naše otroke, mladostnike in odrasle.** Pri tem se v zadnjih dneh pogosto sklicujejo na ameriško raziskavo National Survey on Drug Use and Health (NSDUH, 2023), ki kaže stabilnost ali upad rabe konoplje med mladostniki v zadnjem desetletju. Ti podatki se neupravičeno in povsem napačno uporabljajo kot dokaz, da je legalizacija konoplje v ZDA prispevala k zmanjšanju njene rabe med mladimi.«

Celotna izjava je na voljo na [tej povezavi](#).

[Seznam krvodajalskih akcij v mesecu SEPTEMBRU najdete tukaj.](#)

ZANIMIVE NOVICE S PODROČJA ZDRAVJA IN OKOLJA PO SVETU

[Združeno kraljestvo: Uvedba obveznih zdravstvenih opozoril na vse alkoholne pijače](#)

Vlada v Združenem kraljestvu namerava **za vse alkoholne pijače uvesti obvezna zdravstvena opozorila in prehranske informacije**. To je del novega 10-letnega zdravstvenega načrta, s katerim želi vlada potrošnikom omogočiti bolj informirane in zdrave odločitve. **Ukrep bo alkoholno označevanje uskladil z obstoječimi pravili za tobak, hrano in brezalkoholne pijače**. Datum začetka veljavnosti ukrepa še ni znan.

Čeprav opozorila o raku, ki jih zahtevajo številne zdravstvene organizacije, za zdaj niso vključena, vlada poudarja, da bodo nove oznake povečale ozaveščenost o tveganjih alkohola in spodbujale bolj zdrave izbire. Medtem pa Svetovni sklad za raziskave raka (World Cancer Research Fund - WCRF) in druge zdravstvene organizacije **pozivajo k uvedbi jasnih in nedvoumnih opozoril, ki bi posebej opozarjala, da alkohol povzroča raka**. Opozarjajo, da zgolj splošni nasveti, kot je »uživajte zmerno«, niso dovolj in da je potrebna bolj odločna komunikacija, če želi država zmanjšati zdravstvene posledice in reševati življenja.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

[ZDA: Nov trend rabe kofeinskih vrečk med mladimi](#)

V ZDA se med mladostniki hitro širi **nov trend rabe kofeinskih vrečk, po načinu uporabe podobnih nikotinskim vrečkam in snusu**. Vplivneži na družbenih omrežjih prispevajo k rasti priljubljenosti teh izdelkov med mladimi, saj jih predstavljajo kot učinkovito podporo pri športu ali učenju za izpite. Na platformah, kot je TikTok Shop, so na voljo številne blagovne znamke in okusi, ki so posebej namenjeni mlajši publiki.

Ena sama kofeinska vrečka lahko vsebuje enako količino kofeina kot dve skodelici kave. Zaradi diskretne rabe je težko opaziti, kdo jih uporablja, kar mladostnikom omogoča, da rabo skrivajo pred učitelji in starši. Nekateri mladostniki celo uporabljajo dve vrečki hkrati za močnejši učinek. Kofein začne delovati že v nekaj minutah in njegov učinek lahko traja več ur. Raven kofeina v telesu se lahko hitro dvigne do nevarne meje. Zdravniki opozarjajo, da so mladi na kofein običajno bolj občutljivi, zato lahko prevelik odmerek povzroči resne zdravstvene težave, v skrajnih primerih pa celo potrebo po nujni medicinski pomoči.

[ZDA: Rekordno malo Američanov pije alkohol, večina meni, da je alkohol škodljiv za zdravje](#)

Nova raziskava, ki jo je v juliju izvedlo svetovno podjetje za analitiko in svetovanje Gallup, je pokazala, da **rekordno malo Američanov pije alkohol, ter da večina meni, da je alkohol škodljiv za zdravje**. Gallup od leta 1939 spremlja navade pitja Američanov, od leta 2001 pa spremlja tudi njihovo dožemanje vpliva alkohola na zdravje. **Prvič je večina Američanov (53 %) ocenila, da je zmerno pitje, opredeljeno kot ena ali dve pijači na dan, škodljivo za zdravje.** Tudi med tistimi, ki pijejo, raziskava kaže, da ljudje pijejo manj. Rekordno nizkih 24 % oseb, ki pijejo alkohol, je navedlo, da so v zadnjih 24 urah popili alkoholno pijačo, medtem ko je 40 % povedalo, da je od njihovega zadnjega pitja alkohola minil več kot teden dni, kar je najvišja številka, ki jo je Gallup zabeležil od leta 2000.

Poraba alkohola se je med pandemijo covida-19 močno povečala, nato pa se je v zadnjem času začela zmanjševati. Ni jasno, ali so spremembe v pitju posledica spremenjenih odnosov, vendar padec v pitju alkohola zajema vse starostne skupine. Generacija Z (starostna skupina od 13 do 28 let) pije manj v primerjavi s starejšimi generacijami, medtem ko so osebe, stare od 35 do 54 let od leta 2023 zmanjšale pitje za 10 %, tisti, stari 55 let in več, pa za 5 %.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

WEBINARJI, KONFERENCE IN OSTALI DOGODKI

[23. vseslovenski festival nevladnih organizacij \(LUPA\) – 3. september 2025](#)

V sredo, 3. septembra 2025, je v Ljubljani potekal že 23. vseslovenski festival nevladnih organizacij (LUPA). Tudi letos so nevladne organizacije z različnih področij brezplačno predstavile svoje delo na stojnicah na Prešernovem trgu, Tromostovju in Stritarjevi ulici. Del Prešernovega trga je znova bil namenjen živemu programu, ki so ga nevladne organizacije s svojimi dejavnostmi soustvarile same. Na festivalu je svoje aktivnosti predstavila tudi Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo.

NAPOVEDNIK DOGODKOV

[Kongres duševnega zdravja 2025 – 10. oktober 2025](#)

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v psihiatriji ter Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov organizirata **Kongres duševnega zdravja, ki bo potekal 10. oktobra 2025 v Kongresnem centru Habakuk v Mariboru.**

Izobraževanje je namenjeno vsem strokovnim sodelavcem, ki delujejo na področju duševnega zdravja; zdravnikom specialistom psihiatrije, zdravnikom specialistom otroške in mladostniške psihiatrije, psihologom, psihoterapevtom, medicinskim sestram, delovnim terapevtom, socialnim delavcem, pedagogom in specialnim pedagogom, specializantom, pripravnikom, upokojencem navedenih poklicnih področij in tudi vsem drugim, ki si želijo pridobiti nova znanja s področja duševnega zdravja.

Več informacij o dogodku, vključno s programom in prijavnico, je na voljo na [tej povezavi](#).

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

[10. Evropska konferenca o tobačni kontroli \(European Conference on Tobacco Control\) – 22.–24. oktober 2025](#)

10. Evropska konferenca o tobačni kontroli (*10th European Conference on Tobacco Control*) bo letos potekala v soorganizaciji Evropske mreže za preprečevanje kajenja in zasvojenosti z nikotinom (ENSP – European Network for Smoking and Tobacco Prevention) in Inštituta za ekonomske vede (*The Institute of Economic Sciences*) v **Beogradu med 22. in 24. 10. 2025**, s poudarkom na **ekonomskih vidikih tobaka**. Osnutek programa je na voljo na tej [povezavi](#). Prijave na konferenco so možne na tej [povezavi](#). Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo je redna članica ENSP.

[Svetovni kongres o raku 2026 – 24.–26. september 2026](#)

Svetovni kongres o raku 2026 (*World Cancer Congress 2026*) bo potekal od **24. do 26. septembra 2026 v Hongkongu**. Kongres, ki ga organizira Mednarodna zveza za boj proti raku (*Union for International Cancer Control – UICC*), bo združil svetovno skupnost na področju raka, z namenom izmenjave znanja, sodelovanja in spodbude ukrepov za obvladovanje raka.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

RAZPISI NA PODROČJU ZDRAVJA IN OKOLJA

[LIFE: Sofinanciranje standardnih projektov na področju prilagajanja podnebnim spremembam in blažitve njihovih posledic za leto 2025](#)

Razpisuje: CINEA - Evropska izvršna agencija za podnebje, infrastrukturo in okolje

Vrednost razpisa: 61.500.000 EUR

Rok prijave: 23. 9. 2025

[LIFE: Sofinanciranje standardnih projektov na področju narave in biotske raznovrstnosti za leto 2025](#)

Razpisuje: CINEA - Evropska izvršna agencija za podnebje, infrastrukturo in okolje

Vrednost razpisa: 156.500.000 EUR

Rok prijave: 23. 9. 2025

[LIFE: Sofinanciranje projektov na področju prehoda na čisto energijo za leto 2025](#)

Razpisuje: CINEA - Evropska izvršna agencija za podnebje, infrastrukturo in okolje

Vrednost razpisa: 91.400.000 EUR

Rok prijave: 23. 9. 2025